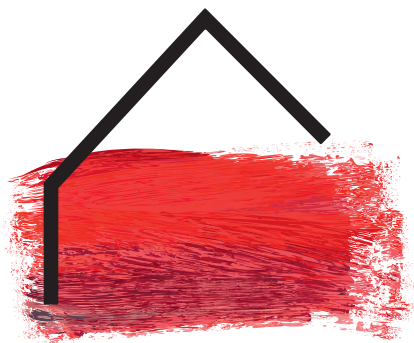


Dom Polsko-Niemiecki
Pamięć - Spotkanie - Zrozumienie



**DEUTSCH
POLNISCHES
HAUS**

gedenken
begegnen
verstehen

Briefing – stan na maj 2024 r.



Misja i cele Domu Polsko-Niemieckiego

Sąsiedztwo Niemiec i Polski ma kluczowe znaczenie dla Europy zarówno **dziś** jak i w **przyszłości**. Jedyne znajomość wspólnej **historii** pozwoli nam je lepiej zrozumieć.

Skutki **II wojny światowej** i niemieckiej okupacji Polski są odczuwalne do dziś. Celem Domu Polsko-Niemieckiego jest umożliwić zrozumienie i wyjaśnienie czym była wojna i jakie są jej konsekwencje.

Dom Polsko-Niemiecki buduje **porozumienie** między Niemcami i Polską poprzez upamiętnienie, krzewienie **wiedzy historycznej** oraz **edukację**.

Dom – na trzech filarach

Pamięć – Spotkanie – Zrozumienie

Pamięć

Centralnym elementem Domu Polsko-Niemieckiego (DPN) będzie nowoczesny **pomnik**. **Upamiętnienie wszystkich ofiar niemieckiej okupacji Polski w latach 1939–1945** będzie w ten sposób wyraźnie zakotwiczone w sercu Berlina. Dzięki temu możliwe będą zarówno zbiorowe jak i indywidualne formy upamiętnienia ofiar. Pomnik i budynek DPN będą tworzyć całość, będąc ze sobą w rozpoznawalny sposób powiązane, pozostając jednocześnie w dialogu. Pomnik będzie dostępny niezależnie od godzin otwarcia budynku.

W celu znalezienia odpowiedniej formy estetycznej rozpisany zostanie **międzynarodowy konkurs**, który obejmować będzie całość kompleksu, czyli i **pomnik i budynek**. Trzy filary DPN »Pamięć – Spotkanie – Zrozumienie« tworzą jedność. Pomnik będzie odzwierciedlał treści pokazywane i wypracowane w Domu Polsko-Niemieckim. I odwrotnie, pomnik wywiera efekt na budynek i treści DPN-u. Jury złożone z uznanych ekspertek i ekspertów wybierze projekt

na podstawie wytycznych dla konkursów artystycznych i architektonicznych. Dokładne warunki konkursu zostaną określone po ustaleniu miejsca w Berlinie, na którym zostanie wybudowany DPN.

Spotkanie

Dom Polsko-Niemiecki umożliwi spotkania między ludźmi. Bogaty **program edukacyjny** skierowany jest do ludzi wszystkich pokoleń przede wszystkim z Niemiec i z Polski. DPN będzie przekazywał wiedzę historyczną i umiejętności, mając na celu kształtowanie **teraźniejszości i przyszłości we wspólnej Europie**. Wykłady, konferencje i wydarzenia kulturalne sprawią, że DPN będzie żywym miejscem spotkań i dyskusji o Polsce i Niemczech w samym sercu stolicy Niemiec.

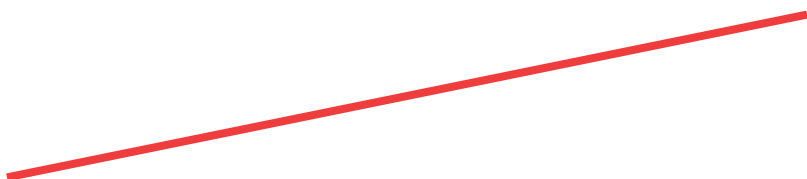
Dom Polsko-Niemiecki będzie prowadził działalność edukacyjną również **poza swoją siedzibą w Berlinie**, współpracując z Niemieckim Instytutem do Spraw Polskich i innymi polsko-niemieckimi, niemieckimi i polskimi instytucjami edukacyjnymi. W ten sposób DPN stworzy platformę do realizowania nowych projektów.

Zrozumienie

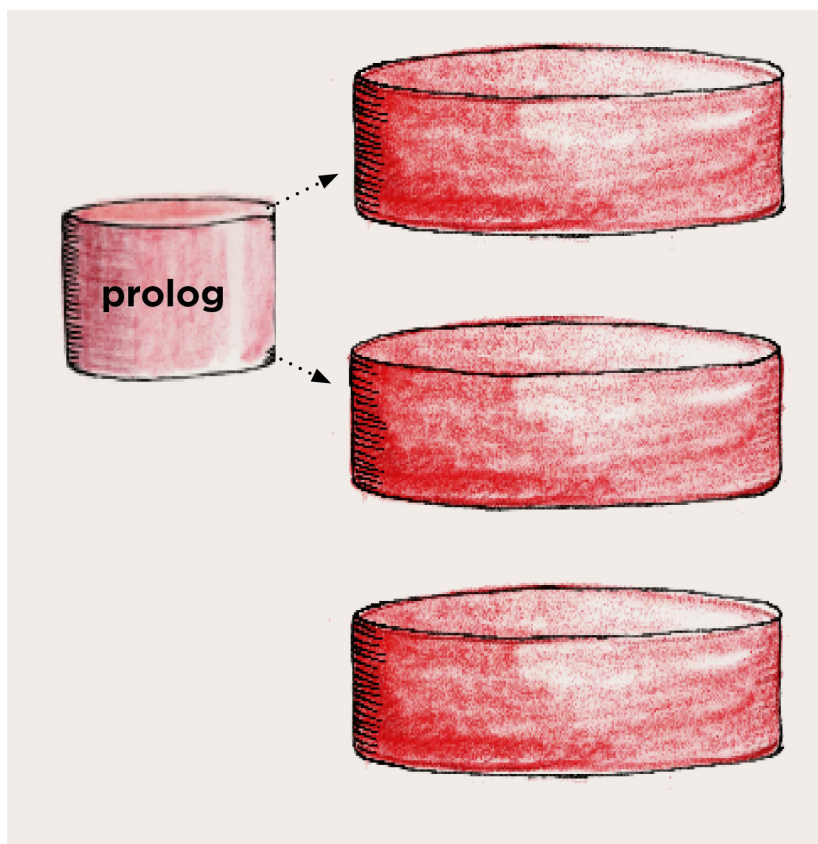
Sam pomnik nie jest w stanie wyjaśnić złożonej historii okupacji niemieckiej w Polsce w latach 1939-1945, ani przekazać wiedzy o ofiarach. **Wystawa stała i wystawy czasowe pozwolą dowiedzieć się**, kim były ofiary niemieckiej wojny przeciwko Polsce, jaka kultura miała zostać zniszczona i kim byli ludzie, którzy żyli w Polsce i ją kształtowali.

Aby zrozumieć znaczenie sąsiedztwa naszych krajów, należy zrozumieć **wspólną polsko-niemiecką historię i procesy wzajemnych oddziaływań**. II wojna światowa i ogromna brutalność niemieckiej okupacji Polski jest centralnym wydarzeniem i do dziś punktem odniesienia w stosunkach polsko-niemieckich. Dlatego też **okres od 1939 do 1945 roku znajduje się w centrum** wystawy stałej.

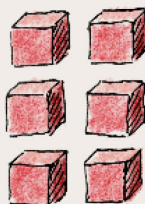
Wystawa stała oferuje również rozszerzone spojrzenie na obszerny fragment **wspólnej historii, obejmując kilka stuleci** aż do dnia dzisiejszego. Skupia się ona na kwestiach postrzegania siebie i innych, doświadczeniach migracji, **dynamice wrogości, zbliżenia i porozumienia**, które często charakteryzują się złożonymi relacjami władzy. Te elementy będą stanowić kluczowe części wystawy.



Wizualizacja struktury wystawy stałej

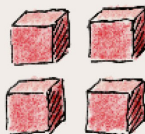


WARSTWA CZASU I
**długa historia
sąsiedztwa**



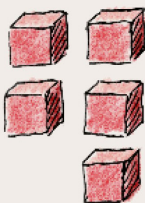
relacje władzy
przynależności
wyobrażenia i emocje
gospodarka
codziennosc
migracje

WARSTWA CZASU II
**Druga wojna światowa
i niemiecka okupacja
Polski 1939-1945**



początki
nowe porządki
zbrodnie - opór - codzienność
końce wojny

WARSTWA CZASU III
**powojnie oraz
teraźniejszość i
przyszłość**



przemoc
przestrzenie
zblizenia
codziennosc
dzis i jutro

Lokalizacja

Dom Polsko-Niemiecki ma powstać w samym sercu stolicy Niemiec. Teren dawnej **Opery Krolla** w bezpośrednim sąsiedztwie Urzędu Kanclerskiego i Bundestagu jest miejscem w Berlinie, które symbolizuje napaść na Polskę, a tym samym początek II wojny światowej.

Od czasu pożaru budynku Reichstagu, który znajdują się naprzeciwko, kadłubowy parlament narodowych socjalistów obradował w Operze Krolla. To właśnie tutaj Adolf Hitler ogłosił niemiecką inwazję na Polskę 1 września 1939 roku.

Wybudowanie Domu Polsko-Niemieckiego w tej lokalizacji byłoby symbolicznym gestem, który zostałby szczególnie dobrze przyjęty w Niemczech i w Polsce. Oczywiście można też rozważyć inne lokalizacje w centrum Berlina. Obecnie trwają rozmowy pomiędzy władzami federalnymi, władzami landu Berlin i poszczególnych dzielnic na temat odpowiedniej lokalizacji.

Fora eksperckie

Koncepcja Domu Polsko-Niemieckiego została opracowana w ścisłej współpracy i przy licznych konsultacjach z niemieckimi i polskimi ekspertkami i ekspertami. W tym celu Fundacja Pomnik Pomordowanych Żydów Europy zawarła umowę o współpracy z **Instytutem Historii im. Tadeusza Manteuffla Polskiej Akademii Nauk**, a Niemiecki Instytut do Spraw Polskich współpracował z **Polsko-Niemiecką Współpracą Młodzieży**. Obie instytucje doradzały zespołowi DPN i Niemieckiemu Instytutowi do Spraw Polskich przy wyborze i składzie forów eksperckich. Listę około 70 ekspertek i ekspertów można znaleźć na stronie

<https://deutschpolnischeshaus.de/pl/taetigkeit/foren>

Konsultacje

Zespół Domu Polsko-Niemieckiego przeprowadził również **konsultacje** z licznymi muzeami w Niemczech i w Polsce, z polsko-niemieckimi stowarzyszeniami, instytucjami i fundacjami oraz z przedstawicielami Polaków mieszkających w Niemczech. Uwe Neumärker i Adam Kerpel-Fronius z Fundacji Pomnik Pomordowanych Żydów Europy przyjechali do Polski jeszcze przed utworzeniem zespołu DPN i rozmawiali z przedstawicielami Ministerstwa Spraw Zagranicznych i Kultury oraz Instytutu Pamięci Narodowej (IPN), a także odwiedzili liczne muzea. Wkrótce po rozpoczęciu pracy pracownicy zespołu DPN Robert Parzer i dr Agnieszka Wierzcholska udali się do Polski i rozmawiali z przedstawicielami różnych muzeów i miejsc pamięci, a także z licznymi historykami. Emilie Mansfeld i Anna Jankowska z Niemieckiego Instytutu do Spraw Polskich przeprowadziły konsultacje w ramach filaru »edukacja i spotkania« z Muzeum Historii Żydów Polskich - POLIN w Warszawie oraz Międzynarodowym Domem Spotkań Młodzieży w Oświęcimiu.

Koncepcja |Dom bez miejsca|

Działalność Domu Polsko-Niemieckiego ma być publicznie widoczna jeszcze przed wybudowaniem budynku. Koncepcja »**domu bez miejsca**« ma na celu pogłębienie wiedzy o stosunkach polsko-niemieckich: Do **końca 2024 roku** zaplanowane są **dyskusje panelowe, prezentacje książek, program edukacyjny w przestrzeni miasta, wydarzenia upamiętniające**, przewodnik (audioguide) po polskich śladach w Berlinie, konferencja naukowa, publikacje, kampania plakatowa i inne wydarzenia z naszymi partnerami. <https://deutschpolnischeshaus.de>

Zgodnie z koncepcją »domu bez miejsca«, **formaty edukacyjne i spotkania** są organizowane jeszcze przed powstaniem budynku: Projekty edukacyjne z młodzieżą, programy cyfrowe i kampanie w mediach społecznościowych, »latająca akademia«, odczyty, koncerty i debaty będą promować i podtrzymywać w świadomości publicznej stolicy Niemiec ideę powstania Domu Polsko-Niemieckiego.

Kalendarz

- 2024 Pod koniec kwietnia zespół DPN wysłał do konsultacji projekt wykonawczy do Beauftragte der Bundesregierung für Kultur und Medien (Pełnomocnik Rządu Federalnego do spraw Kultury i Mediów). Planowane jest przesłanie pod dyskusję projektu wykonawczego do Bundestagu jesienią 2024 roku.
- Od 2025 Rozbudowanie zespołu, działalność jako »dom bez miejsca« oraz, **po rozstrzygnięciu** kwestii lokalizacji, przygotowanie i **rozpisanie konkursu** architektonicznego i artystycznego w celu jak najszybszej realizacji pomnika i budynku.



Impressum

Zespół Domu Polsko-Niemieckiego

przy Fundacji Pomnik Pomordowanych Żydów Europy

dr Agnieszka Wierzcholska

Agnieszka.Wierzcholska@stiftung-denkmal.de

Robert Parzer Robert.Parzer@stiftung-denkmal.de

Fundacja Pomnik Pomordowanych Żydów Europy

Uwe Neumärker - dyrektor

Uwe.Neumaerker@stiftung-denkmal.de

Adam Kerpel-Fronius Adam.Kerpel-Fronius@stiftung-denkmal.de

Georgenstrasse 23

10117 Berlin

www.stiftung-denkmal.de

Niemiecki Instytut do Spraw Polskich

Prof. dr Peter Oliver Loew - dyrektor, loew@dpi-da.de

Emilie Mansfeld mansfeld@dpi-da.de

Anna Jankowska jankowska@dpi-da.de

Residenzschloss 1

64283 Darmstadt

www.deutsches-polen-institut.de

Strona internetowa: www.deutschpolnisheshaus.de

Instagram: [@dph_dpn](https://www.instagram.com/dph_dpn)

Twitter: [@DPH_DPN](https://twitter.com/DPH_DPN)

YouTube: [@DPH_DPN](https://www.youtube.com/DPH_DPN)

Facebook: [Deutsch-Polnisches Haus](https://www.facebook.com/Deutsch-Polnisches-Haus)